

Nr 175.

Av herr **Vennersten**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående åtgärder till skydd mot så kallad valutadumping.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 259 framlägges förslag till skyddslagstiftning mot valutadumping i överensstämmelse med ett av tull- och traktatkommittén utarbetat förslag. Vid behandling inom nämnda kommitté av detta ärende anförde fem reservanter, att de i fråga om lagförslaget önskat en mindre stark begränsning av de fall, i vilka ett ingripande mot konkurrensen från valutasvaga länder skulle kunna äga rum. Även de av nämnda kommittés medlemmar, som velat avstyrka förslaget i dess helhet, hava i avgiven reservation anført, att det i förslaget skapade begreppet valutadumping vore så svårdefinierbart, att det vore högst tvivelaktigt, om man vid tillämpningen skulle som regel lyckas träffa ens tillnärmelsevis rätt. Sistnämnda reservanter göra där- efter följande uttalande:

»Det torde kunna ifrågasättas, om det icke hade varit mer välbetänt att under sådana förhållanden uppgiva tanken på lagstiftning särskilt mot valutadumping och i stället över huvud taget ingripa mot verkningarna av växelkurser, som icke stå i rätt förhållande till prisnivåerna. Det tillkommer dock icke reservanterna, som finna skälen även emot en sådan lagstiftning starkare än de motsatta, att göra förslag härom; men att den skulle undgå några av det nuvarande förslagets praktiska olägenheter, lär ej kunna förnekas.»

Detta uttalande synes giva vid handen, att även de av tull- och traktatkommitténs ledamöter, som av principiella skäl ställt sig helt avvisande till nu föreslagna åtgärder mot valutadumping, skulle hava funnit det mera tilltalande, om dessa åtgärders tillämpningsområde icke blivit så starkt begränsat.

Enligt det till här ifrågavarande proposition fogade förslaget till förordning får skydd endast lämnas, om alla de i förslaget angivna förutsättningarna för valutadumping föreligga, nämligen:

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 3 saml. 76 häft. (Nr 175.)

a) att den där angivna bristande överensstämningen mellan stegringen i den främmande stats växelkurs på Sverige och förskjutningen mellan denna stats och Sveriges prisnivåer är för handen,

b) att svåra olägenheter för det svenska näringslivet i form av minskade möjligheter till avsättning av framställda produkter på den inhemska marknaden uppkommit, och

c) att sistnämnda olägenheter äro en följd av den under a) angivna förändringen.

Mot de sålunda föreslagna bestämmelserna anser jag intet vara att erinra, då desamma dels medgiva skydd mot valutadumping och dels begränsa detta skydd att gälla endast i den mån genom valutadumpingen svåra olägenheter uppkommit för det svenska näringslivet.

I ett till propositionen likaledes fogat förslag till anvisningar för tillämpning av nyssnämnda förordning hava emellertid bestämmelser tillkommit, vilka enligt min mening på ett icke lyckligt sätt ytterligare begränsa förutsättningarna för att skyddet mot valutadumping må kunna användas. Sålunda utsäges bl. a., att om grunden till den ensidiga stegringen av kursen på svenskt mynt i en främmande stat *enbart* är, att den svenska valutans godhet föranleder en avsevärd ökning av placering av utländskt kapital i Sverige eller svenska värden, får valutadumping icke anses föreligga. Om däremot nämnda kursstegring till mer eller mindre del är uttryck för en börjande depreciering av den främmande stats valuta och om valutadumping jämte placering av utländskt kapital i Sverige eller svenska värden konstaterats äga rum samtidigt, då skall enligt förslaget skydd lämnas även mot verkan av dessa kapitalplaceringar.

Till att börja med torde det vara ytterst tvivelaktigt, om mera betydande kapitalplaceringar i Sverige någonsin förekommit eller kunna förekomma från s. k. valutasvaga länder annat än till följd av en fortsatt depreciering av respektive främmande länders valutor, i det att dylika kapitalplaceringar torde till mycket stor del framkallas av en önskan att undvika förluster genom att överflytta tillgodohavanden i valutor, som undergå depreciering, till tillgodohavanden i mera stabila valutor. Men även om det icke skulle anses alldeles otänkbart, att dylika kapitalplaceringar kunna äga rum uteslutande av andra skäl, så förefaller det mig icke vara klart, varför det svenska näringslivet skall kunna erhålla skydd mot svåra verkningar av dylika kapitalplaceringar, om dessa till någon del framkallats av den främmande valutans depreciering, men ej, om nämnda kapitalplaceringar föranletts uteslutande

t. ex. genom fruktan för en förmögenhetskonfiskation i det främmande landet.

Lämnande åt sitt värde de utredningar, som kunna avse att bidra till besvarandet av denna fråga, vill jag emellertid fastslå, att under den relativt korta tid, som en provisorisk skyddslagstiftning, sådan som den här föreslagna, kan äga giltighet, kommer efter all sannolikhet icke att kunna utfinnas något som helst medel, varigenom man kan övertyga sig om vilka omständigheter framkallat utländska kapitalplaceringar i Sverige. Under nuvarande förhållanden är det icke blott omöjligt att anvisa ett sådant medel, utan det torde också möta mycket stora svårigheter att bilda sig någon uppfattning om dylika kapitalplaceringars omfång. Även i saken mycket initierade personer hysa härom vitt skilda meningar.

Enligt min mening är det sålunda ytterst tvivelaktigt, om större kapitalplaceringar från de länder, varom här är fråga, göras i Sverige annat än i samband med pågående depreciering av resp. främmande lands valuta. Om emellertid så skulle vara fallet, finner jag det ej nöjaktigt motiverat, varför svenskt näringsliv ej skulle skyddas mot svåra verkningar av det kursfall på utländsk valuta, som dylika kapitalplaceringar framkalla. Och även om skäl skulle kunna anföras till stöd för en dylik politik, anser jag det ogörligt att i praktiken konstatera anledningarna till dylika kapitalplaceringar.

Att denna sistnämnda åsikt omfattas icke blott av det praktiska livets män utan även av företrädare för den ekonomiska vetenskapen, framgår med all önskvärd tydlighet av uttalanden i den reservation, som professor Heckscher m. fl. avgivit gentemot tull- och traktatkommitténs förslag i ämnet. Däri yttras nämligen bl. a. följande:

»När man nu känner, vilka svårigheter det möter att blott fastställa tillvaron och omfattningen av utländska kapitalplaceringar i Sverige, vilka ofta ske under svenskars namn, och sedan betänker, att dessa till existens och omfattning okända faktorer ännu mera okända inverkan på växelkurserna dessutom måste tagas i betraktande, så inses utan vidare utsiktslösheten av att bestämmelserna skola kunna fungera. Och detta är även i sak en särdeles betänklig situation, därför att hela systemet icke utan lagbrott kan tillämpas, om växelkursernas abnorma ställning har den nu senast angivna orsaken. Praktiskt är i varje fall icke ett sådant lagarbete.»

Då jag hyser den bestämda uppfattningen, att det till propositionen fogade förslaget till förordning lämnar en för ändamålet fullt tillfredsställande anvisning om när valutadumping skall anses föreligga eller

icke, och då de därutöver i ämnet ifrågasatta direktiven synas mig vara till väsentligt större olägenhet än gagn, anser jag desamma icke böra fastställas av riksdagen.

Med stöd av det ovan anförda hemställes alltså,

att riksdagen, med bifall till det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 259 fogade förslag till förordning angående åtgärder till skydd mot så kallad valutadumping, måtte avslå det vid samma proposition fogade förslag till anvisningar för tillämpning av samma förordning.

Stockholm den 17 maj 1922.

Axel Vennersten.